

קרן דליה ואלי
הורביץ בע"מ

כנס אלי הורביץ
לכלכלה וחברה

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

משרד הכלכלה והתעשייה
אסטרטגיה ותכנון מדיניות

הרחבת תפיסת החדשנות של ישראל

מיכל פינק – סמנכ"ל אסטרטגיה ותכנון מדיניות,
משרד הכלכלה והתעשייה

למה אנחנו כאן?

פער הפריון ופער החדשנות בישראל

קרן דליה ואלי
הורביץ בע"מ

כנס אלי הורביץ
לכלכלה וחברה

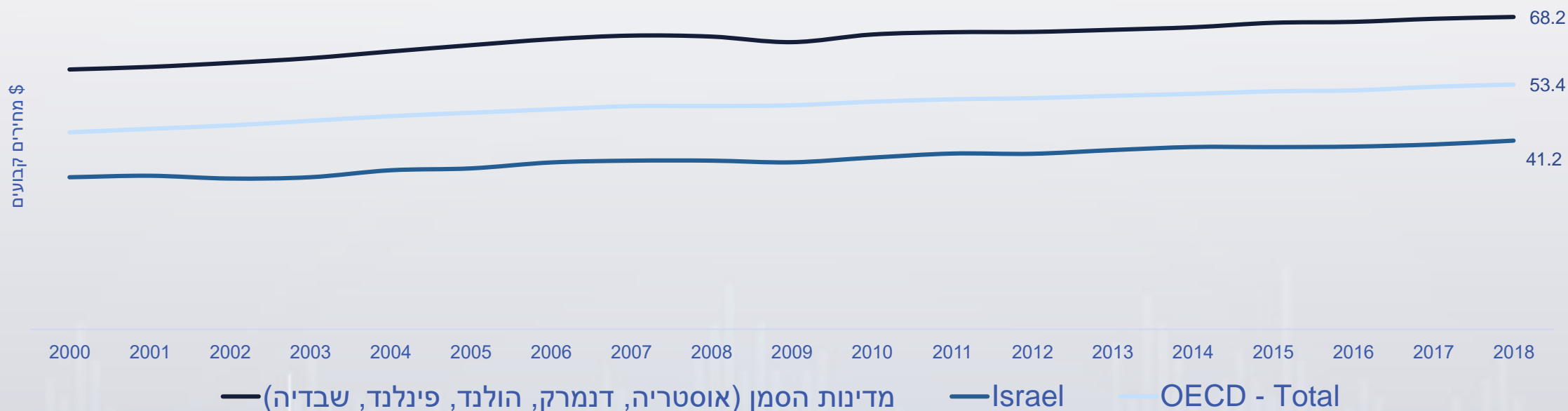
המכון הישראלי
לדמוקרטיה

משרד הכלכלה והתעשייה
אסטרטגיה ותכנון מדיניות

הפריון בישראל נמוך משמעותית ביחס למדינות המפותחות

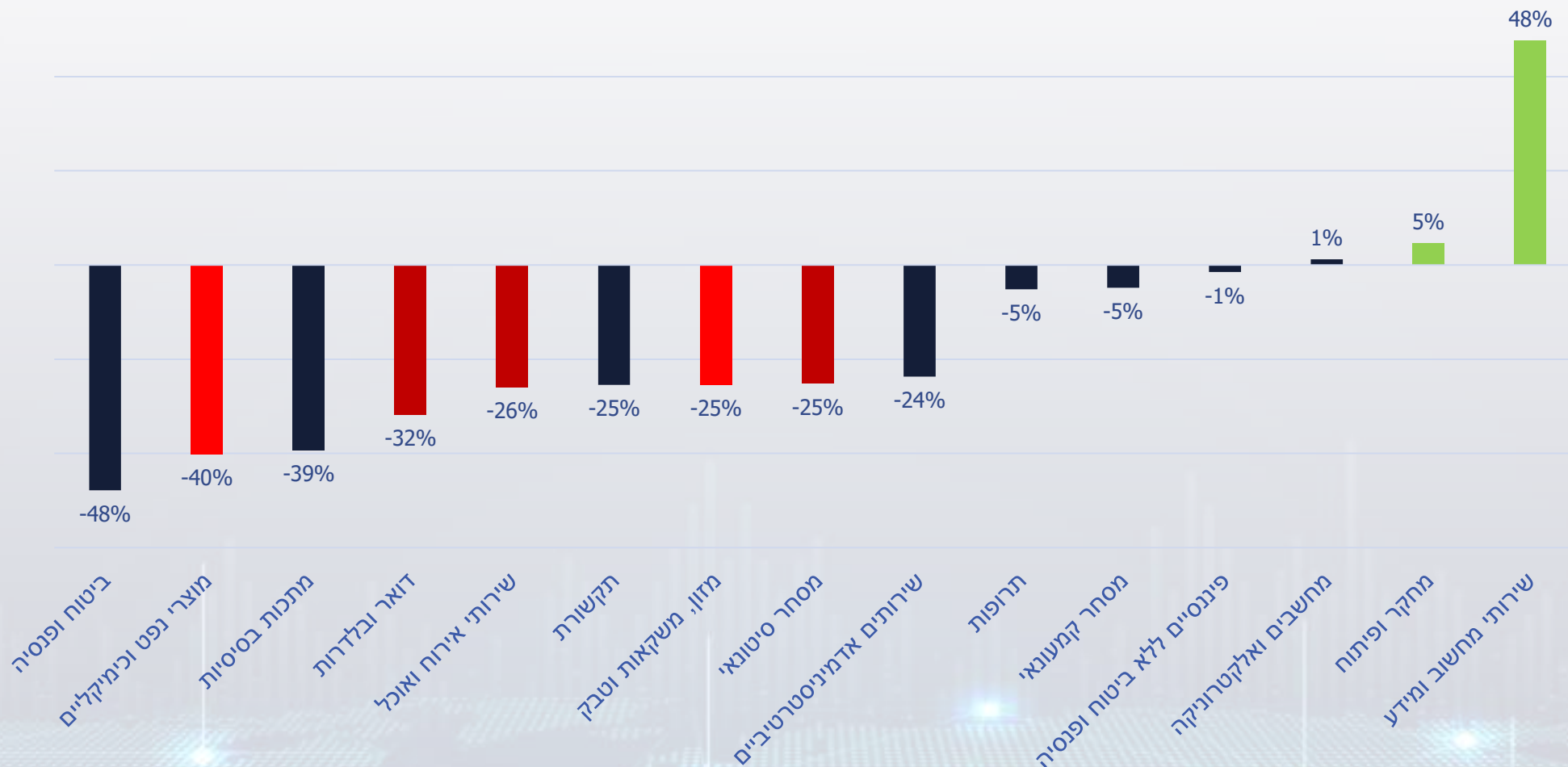
פריון העבודה (\$ לשעת עבודה מחירים קבועים)

מקור: עיבודי מכון אהרון, 2019
'מדינות סמן' - אוסטריה, בלגיה, דנמרק, אירלנד, הולנד, פינלנד, שווייץ ושוודיה

פערי הפיריון גבוהים במיוחד בענפים המסורתיים

פער הפיריון של ישראל מממוצע מדינות OECD, לפי ענף כלכלי

הרחבת תפיסת החדשנות

לא על המו"פ לבדו

קרן דליה ואלי
הורביץ בע"מ

כנס אלי הורביץ
לכלכלה וחברה

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

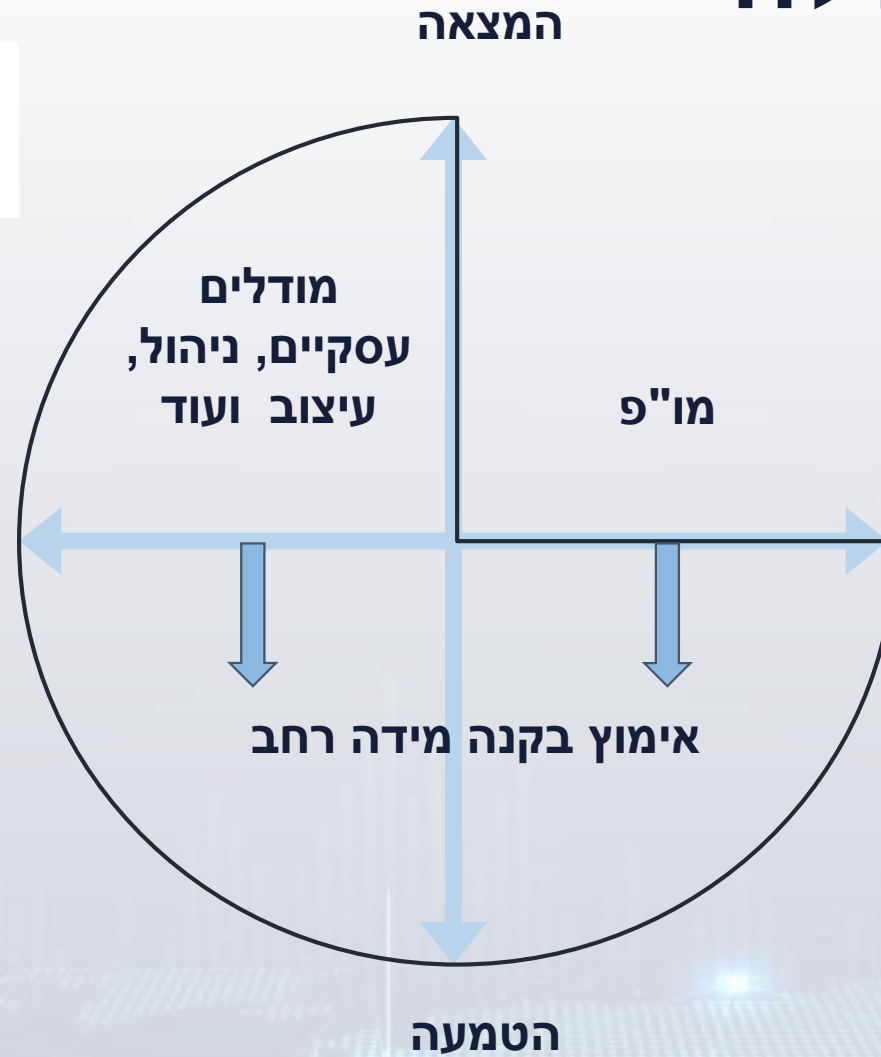
משרד הכלכלה והתעשייה
אסטרטגיה ותכנון מדיניות

חדשנות פנים רבות לה

לא-טכנולוגי

הגדרת החדשנות בישראל - ממוקדת במו"פ בלבד

"מוקמת בזה הרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית"

".....'חדשנות טכנולוגית' – מחקר או פיתוח"

(מקור: "חוק לעידוד מחקר, פיתוח וחדשנות טכנולוגית בתעשייה", פרק ב-ג)

בעולם - אימוץ הגדרה רחבה לחדשנות

'מדריך אוסלו',
המדריך הרשמי של OECD ו-EU
למידת חדשנות

"חדשנות הינה:

- חידוש או שיפור של תהליך או מוצר,
- ששונה באופן מהותי מהתהליכים או המוצרים הקודמים של העסק,
- ושנעשה זמין למשתמשים פוטנציאליים (תוצר) או לשימוש בידי העסק עצמו (תהליך)"

הגדרה רחבה הכוללת בפרט:

- **הטמעה ולא רק המצאה** (חדש לעסק גם אם לא חדש לשוק)
- **חדשנות שאינה טכנולוגית** (טכנולוגיה אינה חלק הכרחי מההגדרה)

יותר מדינות מדגישות את הרחבת החדשנות כמנוע צמיחה

שר האוצר האירי, 2018:

"כלכלתנו המודרנית מבוססת על תוספת שכבות של השקעה והצלחה לאורך הזמן... השכבה העדכנית ביותר היתה החשיבות הגוברת של ההשקעה בנכסים בלתי מוחשיים (intangible assets)... כוונתי היא לנכסים כמו מיתוג, עיצוב ופיתוח מוצרים, שיטות עבודה וניהול, קניין רוחני... אנשים מזהים פעמים רבות נכסים אלה עם סקטור ההייטק, אבל למעשה נכסים אלה רלוונטיים להרבה מאוד ענפים אחרים..."

דו"ח ממשלת אוסטרליה, 2020:

"התערבות הממשלה להאצת חדשנות שאינה מו"פ היא ראוייה מסיבות הדומות לאלו שתמכו השקעה במו"פ במשך שנים רבות"

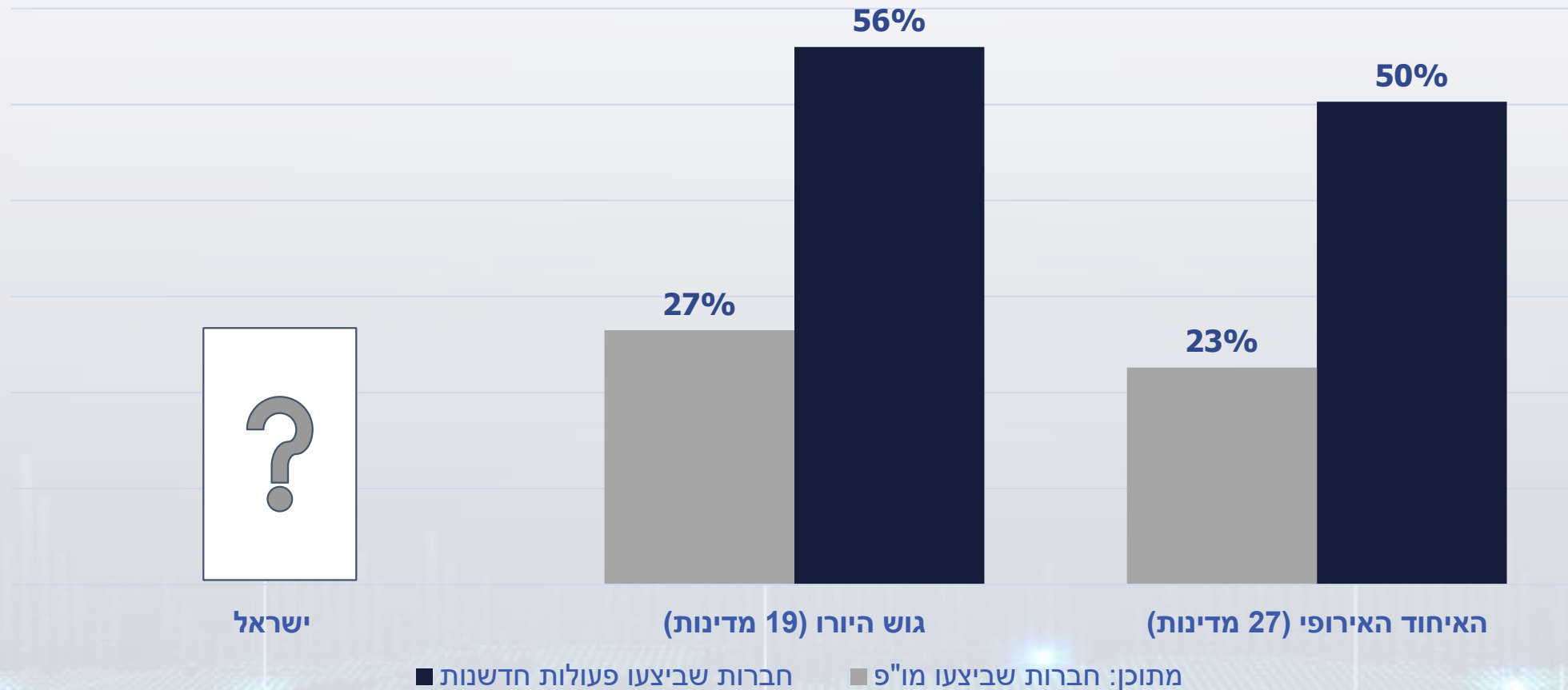
החשיבות הכלכלית-חברתית של החדשנות הרחבה

(1) הטמעת טכנולוגיות בענפי משק שונים

(2) חדשנות שאינה טכנולוגית

בעולם - רוב החברות החדשניות לא עוסקות במו"פ

חברות שביצעו מו"פ וחברות שביצעו חדשנות שאינה מו"פ
(% מתוך כלל החברות, האיחוד האירופי, 2018)

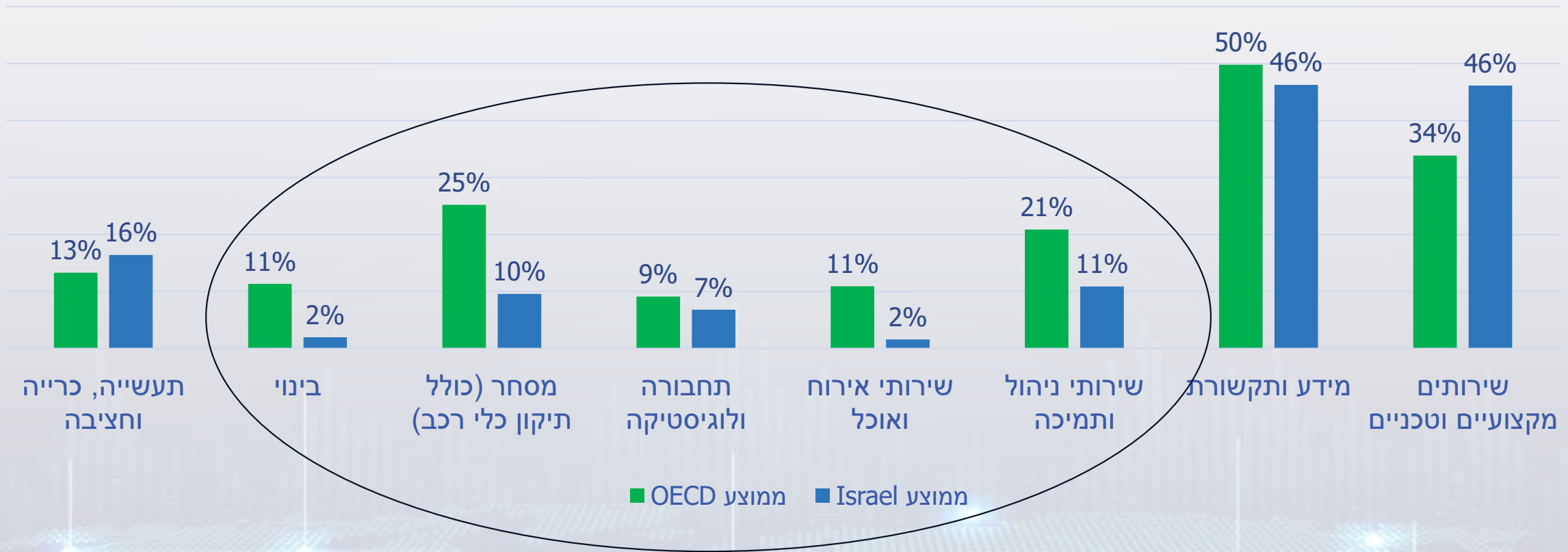
מקור: עיבודי אגף אסטרטגיה לנתוני סקר החדשנות האירופי ב-EUROSTAT

הטמעת טכנולוגיות וחדשנות לא טכנולוגית בלב הטננספורמציה הדיגיטלית

- "הטננספורמציה הדיגיטלית מייצגת הזדמנות לשיפור צמיחת הפיריון..."
- **הטננספורמציה הדיגיטלית, כמו כל שינוי טכנולוגי, דורשת לא רק הטמעת טכנולוגיות אלא גם השקעות משלימות שפירמות צריכות לבצע במיומנויות, שינויים אירגוניים, חדשנות תהליכית, שיטות חדשות ומודלים עסקיים חדשים"**

פערים ענפיים בהשקעה בדיגיטציה

שיעור ההשקעה בהון ICT בענפי המגזר העסקי – ישראל מול ממוצע מדינות ה-OECD
(% מכלל ההשקעה, ממוצע 2013-2017)

מקור: עיבודי אגף אסטרטגיה לנתוני OECD

חשיבות חדשנות שאינה מו"פ מודגשת בענפים מסורתיים

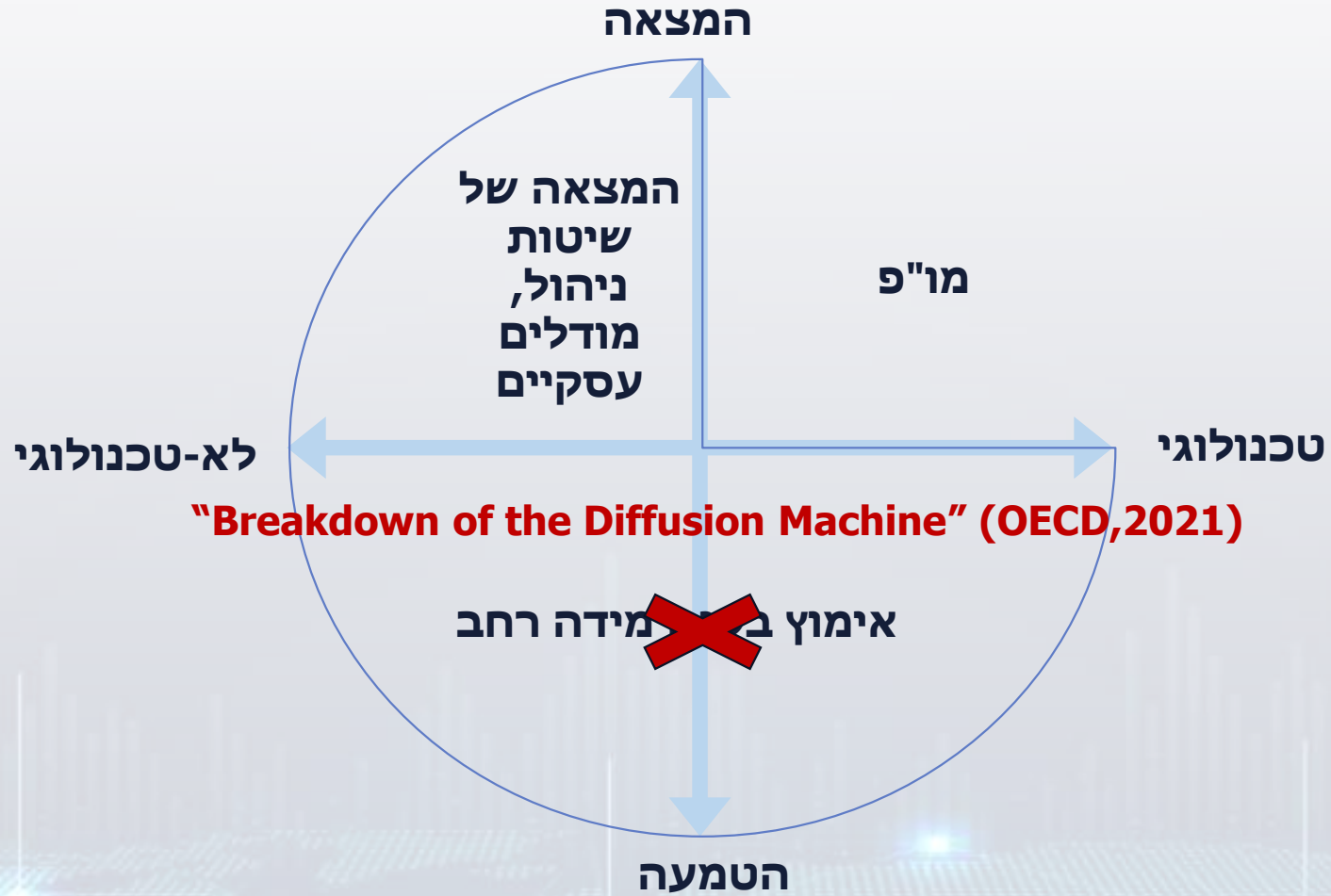
הוצאה על חדשנות שאינה מו"פ

(% מתוך ככל ההוצאה על חדשנות, מדינות אירופה, 2018)

- ההוצאה על חדשנות שאינה מו"פ מהווה את מרבית ההוצאה על חדשנות בענפי השירותים המסורתיים (בשונה מהייטק)
- יש קשר בין הגדרת חדשנות מרחיבה לצמיחה מכלילה

היעדר חלחול החדשנות

מהמלצות הועדה לקידום כלכלי של ענפי המסחר והשירותים

מדידה ומעקב של
הטמעת חדשנות

הנגשת ידע

סיוע ממשלתי מבוסס
תרומה כלכלית וביטול
האפליה הענפית

משרד הכלכלה והתעשייה ומכון אהרון – דוח הועדה לקידום ענפי המסחר והשירותים 2021

מה למדנו היום?

- בישראל הגדרה מצומצמת לחדשנות, לעומת המקובל בעולם ובפרט לגבי:

- הטמעת טכנולוגיות

- חדשנות שאינה טכנולוגית

- למרכיבי החדשנות הרחבה יש פוטנציאל גדול במיוחד בענפים המסורתיים – בדגש על התעשייה המסורתית וענפי המסחר והשירותים

- היעדר חלחול מרכיבים אלה, קשור לסטגנציה בפריון ולעליית לאי-שוויון – תופעות אותן ניתן לראות גם בישראל

- תפיסה של חדשנות רחבה עשויה להביא לצמיחה חזקה ומכלילה יותר

כיוונים להמשך

קרן דליה ואלי
הורביץ בע"מ

כנס אלי הורביץ
לכלכלה וחברה

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

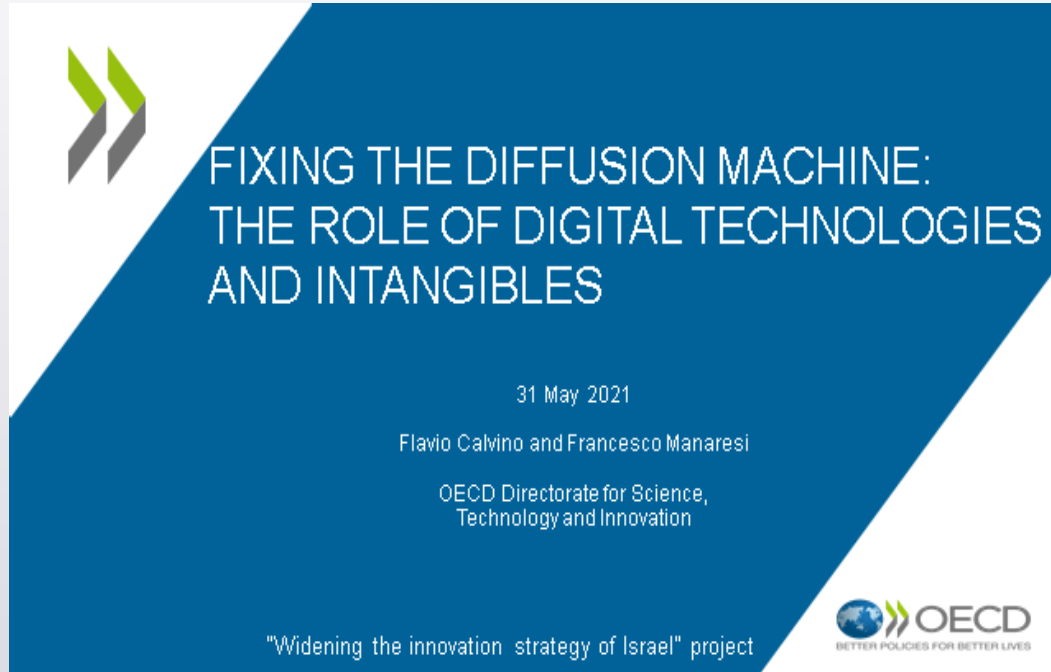
משרד הכלכלה והתעשייה
אסטרטגיה ותכנון מדיניות

מהרחבת התפיסה למדיניות

■ העמקת הניתוח על מנת לבחון את המשמעויות למדיניות

- ניתוח של העוצמה היחסית של כשלי השוק הרלוונטיים בישראל
- איתור Best Practice אפקטיביים מהעולם
- המלצות מדיניות מפורטות

(מתוך מפגש הצוות עם אנשי ה-OECD – 31.5.21)

הצוות

■ צוות מוביל:

- משרד הכלכלה והתעשייה
  - מיכל פינק
  - גלעד בארי
  - איילת קול
- המכון הישראלי לדמוקרטיה
  - דפנה אבירם-ניצן
  - ריטה גולשטיין-גלפרין

■ צוות היגוי מלווה:

- משרד האוצר - ד"ר שמואל אברמזון
- הרשות לחדשנות – ד"ר אסף קובו
- המועצה הלאומית לכלכלה – ד"ר נעם גרובר

קרן דליה ואלי
הורביץ בע"מ

כנס אלי הורביץ
לכלכלה וחברה

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

תודה

